

Wstęp

Niniejszy dział tematyczny Zeszytów Naukowych KUL zatytułowany „Świat Wincentego Pola” stanowi pokłosie IX ogólnopolskiej konferencji z cyklu „Świat Wincentego Pola” – Wincenty Pol w relacjach rodzinnych, zawodowych, towarzyskich, która miała miejsce w Lublinie 20-21 kwietnia 2017 r. i łączyła się 200 urodzinami nietuzinkowej postaci – poety, geografą i etnografą, uczestnika powstania listopadowego, kawalera Orderu Virtuti Militari, profesora geografii na Uniwersytecie Jagiellońskim. Od pierwszej konferencji Polowskiej w roku 2007 refleksja nad różnymi aspektami twórczości i społecznej działalności zapomnianego dziś romantyka, z urodzenia lublinianina, podejmowana jest przez badaczy z Instytutów Filologii Polskiej UMCS oraz KUL i innych ośrodków krajowych i zagranicznych. Zaznaczyć trzeba, że spotkania Polowskie od swych początków odbywają się przy znaczącym zaangażowaniu Muzeum Lubelskiego w Lublinie, oddział Dworek Wincentego Pola, oraz lubelskiego oddziału Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza.

Szeroka formuła spotkań, w ramach której Polowski świat rozumiany jest nie tylko jako świat przedstawiony przez poetę i opisywany przez geografą i etnografą, ale też świat, w którym Pol żył, walczył, nauczał i na który oddziaływał, sprawiła, że do przedstawianego Czytelnikom tomu włączamy teksty pokazujące Wincentego Pola, ale również i jego przyjaciół, bliskich i znajomych.

Bezpośrednio Pola – w świetle listów doń kierowanych – przedstawia szkic Małgorzaty Nowak. Portrety duchownych, z którymi łączyły go relacje towarzyskie i zawodowe, kreśli z kolei Włodzimierz Toruń. O artystach związanych z Polem i jego wizji sztuk plastycznych traktuje artykuł Magdaleny Zaremby.

W poetyce żywotów paralelnych utrzymane są trzy szkice. W pierwszym z nich towarzyskie i poetyckie związki Januarego Poźniaka i Wincentego Pola odsłania Jolanta Klimek-Grądzka, przypominając zarazem zapomnianą postać piewcy Bieszczad. Artykuł s. Bożeny Leszczyńskiej może: wskazuje na podobieństwa i różnice w życiu i twórczości Wincentego Pola i ks. Karola Antoniewicza. Małgorzata Król przygląda się Wincentemu Polowi i Gustawowi Zielińskiemu jako ojcom.

Tekst Tadeusza Póchlópka, nt. romantycznego dyskursu o modelu rodziny w czasach Wincentego Pola, zbiera refleksje na temat roli rodziny i jej idealnego

(literackiego) oraz realnego obrazu. Następujący po nim szkic Władysławy Książek-Bryłowej dotyczy rodów przedstawionych przez poetę w *Pacholęciu hetmańskim*.

W Zeszytach znajdują się także artykuły stricte z Polem niezwiązane, wpisujące się jednak w „familijny” kontekst tomu, ukazujące w świetle korespondencji prywatnej rodzinę Henryka Sienkiewicza (Leonarda Mariak) oraz relacje między Witkiewiczami ojcem i synem (Anna Majewska-Wójcik).

Pozostaje mieć nadzieję, że opublikowane w tomie prace przedstawicieli dwóch dyscyplin naukowych: historyków literatury i językoznawców, którzy analizowali zarówno teksty poetyckie Wincentego Pola, jak i jego – wciąż jeszcze słabo rozpoznaną – epistolografię, przyczynią się do szerszego zainteresowania badaczy poezji polskiej i historyków języka spuścizną XIX-wiecznego intelektualisty, o którym w r. 1858 biskup lubelski Walenty Baranowski pisał jako o ziomku, „który stał się chlubą narodu”.

Małgorzata Król*, Małgorzata Nowak**

* DR HAB. MAŁGORZATA KRÓL – Adiunkt w Katedrze Krytyki Literackiej, Wydział Nauk Humanistycznych KUL JP II

** DR HAB. MAŁGORZATA NOWAK – Adiunkt w Katedrze Języka Polskiego KUL, Wydział Nauk Humanistycznych KUL JP II; e-mail: madano@kul.lublin.pl